

Představení spolku Arnika v kontextu historie ekologického hnutí v ČR

ARNIKA – CEPO, Vlastimil Karlík 2020

TRANSITION
Transition Promotion Program

Než přišla Arnika, byly tu Děti Země

Děti Země za svůj vznik považují setkání asi 60 lidí z celé [ČSR](#) dne [28. září 1989](#) v Kulturním středisku Delta v Praze 6.

Děti Země vedly v 90. letech 20. století celou řadu kampaní, národních i regionálních v širokém spektru témat – dálnice, jaderná energie, ozónová vrstva, těžba surovin, splavňování řek, toxické látky, právo na informace, podpora lokálních spolků atd. Ve vrcholné době měly stovky členů v 12 pobočkách v celé České republice.

90. léta – období dostatku jednoduše přístupných finančních zdrojů a zejména zpočátku příznivé atmosféry ve společnosti. Koncem dekády již bylo zcela jasné, že budoucnost bude mnohem nepříznivější.

Část vedení Děti Země po rozsáhlé diskusi a výsledku hlasování o budoucí struktuře spolku, které se uskutečnilo na Radě v Plzni 29. [září 2001](#) odchází a zakládá novou ekologickou organizaci pod názvem [Arnika](#).

Základní fakta o Arnice

Tři základní témata:

- Toxické látky a odpady
- Ochrana přírody
- Podpora občanské společnosti

Tři základní pilíře naší činnosti

- Odbornost
- Práce s médii
- Využití právních prostředků a lobbying

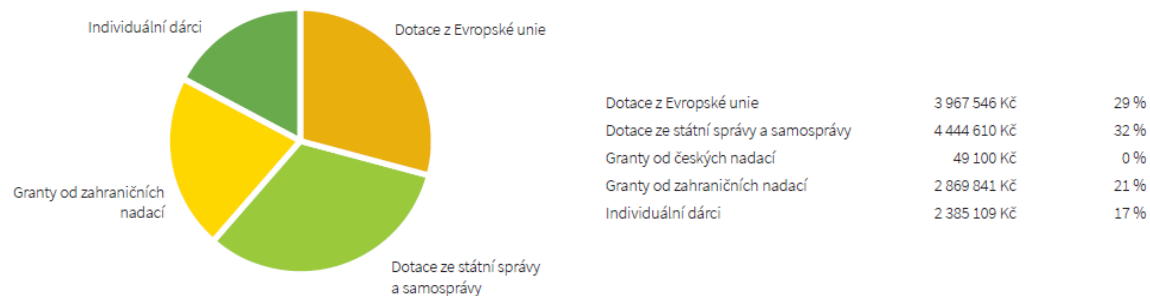

Takto jsme vypadali při založení v roce 2001

Základní fakta o Arnice

Cca 130 členů, 1000
příspěvatelů, 20 zaměstnanců

Zdroje financování:

Příklady kampaní a projektů Arniky

Tým Bořena

Od samého počátku byl součástí Arniky i Tým Bořena, jehož členové už v 80. letech zachránili stovky kusů devíti chráněných druhů rostlin z předpolí Radovesické výsypky na Teplicku. Nadšenci tenkrát přestěhovali len žlutý, hvězdnicí chlumní nebo plamének přímý do míst, kde jim nehrozilo zasypání hlušinou z bílinských dolů. O kvetoucí zázrak v Českém středohoří dodnes pečují a každoročně se na místo činu rádi vracejí. S pravidelným kosením a odstraňováním náletových dřevin, aby měly ohrožené rostlinky místo, pomáhají nejen kolegové z Arniky, ale také dobrovolníci z široké veřejnosti a pomocníci z německé nevládní organizace BUND.

V roce 2020 se nás na každoročním setkání pod Lipskou horou sešlo už 45.

Příklady projektů a kampaní Arniky

Budoucnost bez jedů

Prosadili jsme, že od roku 2004 musí velcí znečišťovatelé v České republice nahlašovat své emise a odpady do Integrovaného registru znečišťování (IRZ). Pravidelně zveřejňuje žebříčky znečišťovatelů a bráníme legislativu před snahami průmyslových lobbyistů o změkčení této povinnosti.

Příklady projektů a kampaní Arniky

Budoucnost bez jedů

Dlouhodobě se také věnujeme problematice toxických látek v předmětech denní spotřeby a ve zdravotnictví.

Díky Arnice začaly od roku 2008 české nemocnice s náhradou zdravotnických pomůcek z PVC za bezpečnější alternativy.

Příklady projektů a kampaní Arniky

Za záchranu dolního Labe

Nekonečným příběhem je kampaň proti zkanalizování posledního přírodě blízkého úseku Labe v ČR.

Dosáhli jsme dvou negativních stanovisek MŽP v rámci procesu EIA, zařazení kaňonu Labe do soustavy Natura 2000 včetně významných štěrkopískových náplav. V roce 2019 byl projekt dočasně pozastaven pro nemožnost kompenzace negativních dopadů na právě tyto náplavy. Investor, státní instituce Ředitelství vodních cest, však stále připravuje další verzi projektu.

Příklady kampaní a projektů

Natura 2000

Založili jsme Koalici nevládních organizací pro Naturu 2000, která dosáhla doplnění národního seznamu lokalit o více než 500 území (přes 30% celkového počtu), včetně dolního Labe, které bylo zpočátku vynecháno a později účelově zmenšeno z důvodu konfliktu se záměrem splavňování dolního Labe

Kaňon Labe, který jsme prosadili do Natury 2000

Příklady kampaní a projektů Arniky

Zachraňme stromy

Kampaň zachraňme stromy spojuje podporu lokálních kampaní na ochranu stromů a alejí před zbytečným kácením, snahu o zlepšení legislativy, terénní práce (natírání alejí podél silnic) a výchovné a osvětové aktivity včetně velmi úspěšné ankety Alej roku.

Pravidelně pořádáme také celostátní konferenci s mezinárodní účastí o ochraně alejí.

Příklady kampaní a projektů Arniky

Poodří žije!

Od podzimu 2018 realizujeme v chráněné krajinné oblasti Poodří rozsáhlý pětiletý projekt na ochranu vlajkového druhu brouka páchníka hnědého (*Osmoderma barnabita*), podpořený z programu LIFE Evropské unie.

Aktivity projektu zahrnují výchovné ořezy stromů, aby se dožily vyššího věku a vytvářely dutiny, které jsou významným mikrostanovištěm nejen pro páchníka, ale i řadu dalších druhů, a výsadbu vhodných druhů stromů. Součástí projektu je monitoring dopadů a řada osvětových a výchovných aktivit, včetně cyklojízdy Tour de Aleje.

Příklady kampaní a projektů Arniky

Praha – město pro život

Dlouhodobě také ovlivňujeme podobu územního plánu města Prahy ve prospěch občanů a životního prostředí.

V minulosti se nám povedlo prokázat, že zeleň v Praze přibývá pouze na papíře a ve skutečnosti dochází k jejímu úbytku. V konkrétních kauzách – Roztyly, Trojmezí, skládka v Ďáblicích apod., jsme pomohli místním občanům zapojit se do rozhodovacích procesů. Dále jsme koordinovali podání námitek desítek občanských iniciativ k územnímu plánu Prahy, ke kterým se připojilo přes 17 tisíc Pražanů.

Příklady zahraničních projektů a kampaní Arniky

Arménie

Od roku 2010 se zabýváme problematikou toxických zátěží také v Arménii. Konkrétně jde o místa, která jsou kontaminována pesticidy. Ve spolupráci s neziskovou organizací „Arménské ženy pro zdraví a životní prostředí“ jsme provedli odběry vzorků z ohrožených lokalit, zajistili jejich vyhodnocení a doporučili arménským úřadům vhodné způsoby likvidace těchto zátěží. Díky projektu jsme prokázali kontaminaci některých lokalit DDT a v jednom případě jsme dokonce objevili pozapomenuté zásoby této nebezpečné látky.

Příklady zahraničních projektů a kampaní Arniky

Kazachstán, střední a východní Asie

Výsledkem spolupráce s Kazachstánci byla studie shrnující podrobné informace o znečištění, které ohrožuje skoro milion lidí ve středním a východním Kazachstánu. Její součástí byly i konkrétní návrhy, jak zajistit ochranu zdraví lidí, kteří žijí v blízkosti hutí a dalších podniků těžkého průmyslu. Podobně Arnika spolupracuje a pomáhá ochranářům v Bělorusku, Číně, Thajsku a dalších zemích.

Příklady zahraničních projektů a kampaní Arniky

Ukrajina

V Ukrajině se zaměřujeme zejména na problematiku znečištění ovzduší a účasti veřejnosti při rozhodování.

Podpořili jsme protesty proti rozšiřování největší drůbežárny v Evropě; podpořili jsme vývoj a distribuci nových mobilních stanic pro měření znečištění ovzduší a zpřístupnili občanům informace o znečištění ovzduší v jejich okolí.

Příklady zahraničních projektů a kampaní Arniky

Bosna a Hercegovina

V Bosně a Hercegovině podporujeme místní komunity v odporu proti rozsáhlé výstavbě malých vodních elektráren, které by zcela zdevastovaly místní jedinečné horské řeky.

Spolu s partnery projektu poskytujeme právní, mediální i finanční podporu pro lokální kauzy, analyzujeme a navrhujeme úpravu legislativy, pomáháme organizovat a posilovat spolupráci lokálních skupin na národní úrovni, lobujeme a poskytujeme know-how pro vedení kampaní a organizování veřejných akcí.

Příklady zahraničních projektů a kampaní Arniky

Moldavsko

Tady teprve začínáme, co bude dál, je především na Vás!